Oikeuspalveluvirasto
PL 600
00181 HELSINKI

Lausunto

21.9.2026

Eduskunnan lakivaliokunta

Oikeuspalveluviraston lausunto vuoden 2027 talousarvioesityksestä (HE 175/2026 vp)

Oikeuspalveluvirasto on aloittanut toimintansa kuluvan vuoden alussa. Tavoitteena on tuottaa saavutettavampia, laadukkaampia ja yhdenmukaisempia oikeusavun, edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluita.

Oikeuspalveluvirastolle esitetään ensi vuodelle n. 105 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat kuluvaan vuoteen nähden kokonaisuudessaan n. 0,6 milj. euroa. Summa sisältää sekä lisäyksiä että vähennyksiä. Toimintamenojen leikkaukset vähentävät toimintamenoja n. 2,4 milj. eurolla, kun taas virka- ja työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset puolestaan lisäävät toimintamenoja n. 2,4 milj. euroa. Oleellisena muutoksena voidaan pitää lisäksi 0,7 milj. euron siirtoa rikos- ja riita-asioiden sovittelun siirtyessä Oikeuspalveluviraston järjestettäväksi.

Palveluiden kysynnän kasvu

Yleisen edunvalvonnan päämiesmäärän kasvu on kuluvana vuonna jatkunut poikkeuksellisen suurena ja arviolta päämiesmäärä kasvaa vuonna 2026 lähes 2 000 päämiehellä. Oikeuspalveluviraston omin toimin edunvalvonnan tarpeen hillitsemisen keinot eivät ole riittävät. Julkisessa oikeusavussa on vireillä aiempaa enemmän asioita ja etenkin tuomioistuinasioiden määrä on onnistuttu lisäämään. Talous- ja velkaneuvonnan asiamäärä kasvaa nopeimmin. Käsiteltyjen asioiden kasvun arvioidaan olevan 15 %, jolloin kuitenkin vireillä olevien asioiden jonot kasvavat. Palvelukykyä pyritään kasvattamaan kaikilla toimialoilla.

Säädösmuutokset toiminnan turvaamiseksi

Oikeuspalveluviraston sisäisestä organisaatiorakenteesta on annettu asetus, jonka mukaan 1.1.2027 lukien asiakkaiden palvelut organisoidaan viiteen talous- ja velkaneuvontatoimistoon, viiteen edunvalvontatoimistoon, yhdeksään oikeusaputoimistoon ja yhteen Ahvenanmaan oikeus- ja edunvalvontatoimistoon. Tämä mahdollistaa sekä toiminnan tehokkaamman organisoinnin että osan säästöistä johto- ja esihenkilötehtävistä.

Lisäksi tuoreen asetuksen mukaan 1.1.2027 lukien Oikeuspalveluvirastolla on 38 toimipaikkaa, joista saa edunvalvonnan, oikeusavun ja talous- ja velkaneuvonnan palveluja. Muutos mahdollistaa sekä toimipaikkojen toiminnallisuuden ja turvallisuuden varmistamisen että tuo osan tarvittavista säästöistä.

Riita- ja rikosasioiden sovittelun siirto

Oikeuspalveluvirasto ottaa vastaan riita- ja rikosasioiden sovittelun järjestämisvastuun vuodesta 2027 lukien. Sovittelupalvelut järjestetään myös jatkossa valtion oman toiminnan sijaan ulkopuolisten palveluntuottajien toimesta.

Toimintamenoihin siirretyllä 0,7 milj. erolla katetaan etenkin järjestelmämenot, koulutusmenot ja järjestämisen palkkausmenot. Sovittelutoimistojen korvaukset 7,1 milj. euroa ovat omalla uudella momentillaan 25.15.61 *Valtion korvaus rikosasioiden sovittelun järjestämisen kustannuksiin*. Eriyttäminen selkeyttää sovittelutoimistoille maksettavia korvauksia ja mahdollistaa korvaussumman ennakoinnin toiminnan suunnittelun pohjaksi.

Sanna Appelberg
talousjohtaja